

Vergaderjaar 2018–2019

34 902

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2018 (Incidentele suppletoire begroting inzake Klimaat enveloppe regeerakkoord)

B

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 12 oktober 2018

1. Inleiding

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van het voorlopig verslag van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning.

De leden van de PVV-fractie hebben van het wetsvoorstel kennisgenomen. Zij hebben nog een aantal vragen.

2. Inbreng van de PVV-fractie

Vraag

De proeftuinen voor aardgasvrije wijken worden gepresenteerd als «Klimaat enveloppe». Kan de regering cijfermatig onderbouwen welk significant en meetbaar effect deze «Klimaat enveloppe» op het klimaat zal hebben? Kan de regering daarbij aangeven of en op welke gronden zij de ruim 90 miljoen euro een effectieve en doelmatige investering ten aanzien van «het klimaat» vindt?

Antwoord

De proeftuinen voor aardgasvrije wijken worden gefinancierd uit de Klimaatenvelop. Het kabinet stelt met deze envelop jaarlijks, tot en met 2030, 300 miljoen euro beschikbaar voor pilots en demo's die uiteindelijk op een kostenefficiënte manier bijdragen aan de ambitie om de CO₂-uitstoot in Nederland met 49% te verminderen in 2030 en om in 2050 een CO₂-arme gebouwde omgeving te realiseren. De gebouwde omgeving is verantwoordelijk voor 32% van het totale energiegebruik in Nederland, en hiervoor wordt nog circa 90% aardgas gebruikt. De gehele aanpak van de energietransitie in de gebouwde omgeving betreft tot en met 2030 een reductie van 3,4 megaton CO₂-uitstoot. De opgave tot en met 2050 in de gebouwde omgeving heeft betrekking op ruim 7 miljoen woningen en 1 miljoen andere gebouwen. De zelfstandige bijdrage van de circa 20 proeftuinen met ongeveer 10.000 woningen, waarvoor de 90 miljoen euro wordt ingezet, aan de

CO₂-reductie en aan het klimaat, is op zich beperkt. De proeftuinen zijn echter essentieel om te leren hoe we samen met bewoners, gebouw-eigenaren, woningcorporaties, netbeheerders, energieleveranciers, de bouw- en installatiesector en andere bedrijven bestaande wijken zo kosteneffectief mogelijk van het aardgas af kunnen halen. De proeftuinen zijn daarmee een cruciaal onderdeel van de aanpak in de gebouwde omgeving en zijn nodig om de transitie in de gebouwde omgeving van de grond te krijgen, op te schalen en haalbaar en betaalbaar te maken voor bewoners en bedrijven. Op grond hiervan is sprake van een effectieve en doelmatige besteding van deze 90 miljoen euro.

Vraag

Tijdens de Tweede Kamerbehandeling van dit wetsvoorstel gaf de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan: «Uiteindelijk werken we natuurlijk toe naar 2021. Dan moeten alle gemeenten een planning hebben opgesteld. Dat hebben we met elkaar afgesproken in het interbestuurlijk programma. Wij denken dat op te gaan bouwen en daarmee te starten via deze aanpak.»¹ De regering baseert zich hierbij op afspraken uit het interbestuurlijk programma (IBP). Het IBP is eerder gepresenteerd als een intentieverklaring om thema's tussen overheden meer in gezamenlijkheid op te pakken. Kan de regering aangeven of haar stellingname betekent dat het IBP hiermee ook een kaderstellend karakter heeft?

Antwoord

Met de programmastart IBP zijn Rijk en medeoverheden gestart met een gezamenlijke agenda. Deze gezamenlijke agenda bevat afspraken op hoofdlijnen op negen maatschappelijke opgaven tussen het kabinet en medeoverheden voor de komende kabinetsperiode. De programmastart is ondertekend door de voorzitters van de koepels en vervolgens door de leden vrijwel unaniem bekrachtigd. Er is dus breed draagvlak om samen aan de slag te gaan met de maatschappelijke opgaven. Het IBP heeft hiermee de gezamenlijke ambitie van de verschillende overheden vastgesteld, ook voor de opgave «Samen aan de slag voor het klimaat». De uitwerking van de afspraken is opgenomen in het voorstel voor de hoofdlijnen van het Klimaatakkoord.

Vraag

Voorts stelde de Minister in de Tweede Kamerbehandeling: «Daarom is in de criteria die staan in de uitvraag aan de gemeenten ook heel specifiek benoemd dat het belangrijk is dat bewoners, eigenaren en bedrijven echt betrokkenheid tonen – dat is natuurlijk bedoeld voor het draagvlak; dit werkt alleen maar als er draagvlak is bij degenen waarbij het gaat gebeuren – dat er potentie is voor opschaling, dat er een kostenreductie bij kan worden gerealiseerd en dat het kan worden gekoppeld aan andere opgaven en aan de wijze waarop eigenaren en bewoners in staat worden gesteld om investeringen te doen.» Kan de regering aangeven hoe zij draagvlak onder betrokkenen wil vaststellen en wat haar criteria zijn voor de mate van draagvlak? Kan de regering ook expliciet uitsluiten dat een hele wijk als gasloze proeftuin wordt aangewezen wanneer draagvlak onder de bewoners ontbreekt? Kan de regering tevens aangeven of een woningeigenaar de mogelijkheid heeft om af te zien van deelname aan een aardgasvrije proeftuin in diens wijk? In hoeverre kan een bewoner gedwongen worden om deel te nemen aan zo'n gemeentelijke proeftuin?

Antwoord

Betrokkenheid van bewoners is essentieel voor het aardgasvrij maken van een wijk. Daarom was het ook een belangrijk criterium bij de selectie van

¹ Handelingen I 2017/18, nr. 93, item 13, p. 11.

de wijken. Tijdens de proeftuinfase zal worden gemonitord welke aanpak goed of minder goed werkt. Deze lessen zullen via een kennis- en leerprogramma worden verspreid onder alle Nederlandse gemeenten. In hoeverre een verplichting om van het aardgas af te gaan onderdeel moet en kan zijn van de aanpak, wordt in de proeftuinen verkend.

Vraag

Verder gaf de Minister aan: «De heer Kops vroeg ook of ik kon aangeven welke gemeenten zich hebben aangemeld. Dat kan ik nu nog niet. Ik verwacht tussen de 30 en de 60. Per 1 juli zal dat bekend zijn.» Kan de regering het meest actuele overzicht verstrekken?

Antwoord

In totaal zijn 75 aanvragen ingediend om aan de slag te gaan met een aardgasvrije wijk. Op 1 oktober 2018 is bekend gemaakt welke wijken hiervoor een rijksbijdrage ontvangen (Kamerstukken II 2018–2019, 32 847, nr. 429). Tevens is bekend gemaakt (via de website 100aardgasvrijewijken.nl) welke gemeenten niet zijn geselecteerd.

Vraag

Daarnaast stelde de Minister: «De invulling van de voorstellen voor hoe we die gebouwgebonden financiering kunnen realiseren, is onderdeel van de gesprekken aan de klimaattafel, om precies te zijn aan de tafel die gaat over de gebouwde omgeving onder leiding van Diederik Samsom.» Kan de regering aangeven op welke wijze democratische controle van deze «klimaattafel» georganiseerd is? Zijn de verslagen van deze gesprekken openbaar? Is de regering bereid om alle verslagen van de klimaattafel te verstrekken?

Antwoord

Voor het kabinet is het essentieel dat het Klimaatakkoord breed maatschappelijk en politiek draagvlak geniet. Het kabinet heeft vooraf de verschillende tafels een duidelijke opdracht en kaders meegegeven. Voor de zomer hebben de tafels een Voorstel voor hoofdlijnen van een Klimaatakkoord opgeleverd. De reactie van het kabinet op het voorstel, waar politieke weging van plaatsvindt, zal vanzelfsprekend met het parlement besproken worden. Het kabinet vindt het belangrijk aan het parlement verantwoording af te leggen over de keuzes die gemaakt worden.

Voordat een uiteindelijk Klimaatakkoord wordt gesloten, zal het onderhandelingsresultaat aan het parlement worden voorgelegd. Op basis van de resultaten van de doorrekening, gaat het kabinet met het parlement in debat en rondt vervolgens, in overleg met de betrokken partijen, het Klimaatakkoord af.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren